

DRUGO POGLAVJE

KAKO SE SEZNANJAŠ S SVOJIM OTROČIČKOM

Ko ženska zanosi, se ji življenje spremeni v mnogih pogledih. Predtem je bila nemara oseba širokih zanimanj, mogoče poslovnih, ali pa je bila zavzeta v politiki ali pa navdušena igralka tenisa, ali pa je bila vselej pripravljena za ples ali za »življenje«. Mogoče se ji je kar za malo zdelo, kako omejeno je življenje prijateljic, ki imajo otroka, in je kdaj izrekla kako pikro na račun tega, kako so se zapustile. Lahko da so se ji dejansko gnusila takšna tehnična opravila, kot je pranje in sušenje pleničk. Če so jo otroci sploh kaj zanimali, potem lahko rečemo, da je bilo tako kvečjemu iz sentimentalnih, ne pa iz praktičnih ozirrov. No, nazadnje pa jo doleti, da še sama zanosi.

Spočetka se ji utegne zlahka zgoditi, da ji ne bo prav, saj zelo jasno vidi, kako grozno ta reč posega v njeno »lastno« življenje. In pri tem, kar vidi, se nič kaj ne moti – bilo bi neumno, če bi skušali to zanikati. Otročički prinašajo cel kup nevšečnosti, in če niso zaželeni, so zagotovo v nadlego. Če mlada ženska še ni bila na tem, da bi si zaželela imeti otroka, potem se pač ne more ogniti občutka, da je imela smolo.

Vendar pa izkušnja kaže, da se v dekletu, ki je zanosilo, ti občutki spremenijo enako kot njeno telo. Naj rečem, da se njena zanimanja postopoma začnejo ožiti? Morda bo boljše, če bom rekel, da se ji zanimanje od tega, kar je zunaj, preusmeri navznoter. Polagoma, pa zanesljivo postaja prepričana, da je središče sveta prav v njenem telesu.

Mogoče je katera od bralk prav zdaj prišla do te stopnje in jo začenja navdajati rahel ponos, zdeti se ji začenja, da si zasluži spoštovanje in da bi bilo prav, če bi se ji ljudje na pločniku razmikali v špalir.

Bolj ko postaja nedvomno, da boste kmalu mati, bolj boste pripravljeni, kot rečemo Angleži, vsa jajca deti v eno samo košaro. Nič se vam ne zdi več tveganega v tem, da vas zanima samo še eno – namreč fantek oziroma punčka, ki se ima roditi. Ta fantek ali punčka bosta vaša v najglobljem smislu besede, vi pa boste njegova ali njena.

Da postanete mati, morate marsikaj prestati, in mislim, da prav zato, ker toliko prestajate, naenkrat s posebno jasnostjo uzirate nekatera temeljna načela, ki se tičejo nege otročička – zato morajo tisti, ki niso matere, leta in leta študirati, da si pridobijo toliko razumetja, kolikor si ga vi pridobite z doživetjem samim. Lahko pa da boste potrebovali podporo nas, ljudi, ki vas preučujemo, kajti pritaknejo se praznoverje in babje marnje – nekatere zelo modernega porekla – ki lahko povzročijo, da boste podvomili o lastnih čustvih.

Preudarimo si torej, kaj je pravzaprav tisto, kar običajna mati zdrave pameti ve o svojem otročičku tako življenjsko pomembnega, opazovalci pa isto reč mirne duše spregledajo. Po mojem je najbolj pomembno to, da mamice zlahka čutite, da se vašega otročička spleča spoznati kot osebo, in sicer že od prvega trenutka, ko je mogoče. Nihče, ki vam prihaja solit pamet, se tega ne bo zavedal tako dobro kot ve.

Tudi ko ga nosite pod srcem, je človeško bitje, ki se razlikuje od vseh drugih človeških bitij, in ko se bo rodil, bo imel za sabo že kar precej izkušenj, tako neprijetnih kot prijetnih. Seveda ni težko razbirati iz novorojenčkovega obraza reči, ki jih tam ni; res pa je tudi, da utegne biti otročiček

na pogled včasih pravi modrec in celo filozof. A na vašem mestu ne bi čakal na to, da se psihologi zmenijo med sabo glede tega, do kakšne mere je otročiček ob rojstvu že človek – na vašem mestu bi se nemudoma začel seznanjati s to osebito in ji omogočati, da se ona seznanj z mano.

Kaj malega tako ali tako že veste o značilnostih vašega otročička – po tem namreč, kaj je počel, ko ste ga še nosili. Če je bil zelo živahen, ste se spraševali, do kakšne mere drži tisto zabavno reklo, češ da dečki brcajo več od deklic; vsekakor vam je bilo všeč, da ste prejemali dejanske signale življenja in živosti, ki jih je pošiljalo to brcanje. V istem času je, bi rekel, otročiček sam odkril marsikaj o vas. Jedel je, kar ste jedli vi. Če ste zjutraj popili svojo skodelico čaja, mu je kri zaplala po žilah bolj živahno, enako tudi, če ste morali teči za avtobusom. Do neke mere je zagotovo vedel, kdaj vas prevzema tesnoba ali vznemirjenje ali jeza. V primeru, da ste bili nemirni, je zdaj že privajen na premikanje, in zato utegne od vas pričakovati, da ga boste ujcali na kolenu ali v zibki. Če pa ste po drugi strani spokojnega značaja, potem se je navadil miru in se utegne nadejati spokojnega naročja in mirujočega vozička. Lahko rečem, da vas pozna v nekem smislu bolje kot vi njega, vse dokler se ne rodi in ga ne zaslišite zavekati in pridete dovolj k sebi, da si ga pogledate in ga vzamete v naročje.

Vsak otročiček in vsaka mamica se utegneta počutiti po rojstvu oziroma porodu drugače, tako da utegnemo v vašem primeru minuti dva ali trije dnevi, preden bosta oba dovolj čila, da bosta lahko uživala v skupni družbi. Ni pa nobenega razloga, zakaj se ne bi mogla začeti nemudoma seznanjati drug z drugim, če sta oba dovolj pri močeh. Poznam mlado mater, ki je zelo zgodaj navezala prvi stik s svojim prvorojenčkom. Patronažna sestra v materinskem domu, ki ji ni

manjkalo zdrave pameti, ga je vsak dan po vsakokratnem hranjenju poglela v zibko in ga pustila poleg materine postelje. Nekaj časa je tako buden ležal v mirni sobi, mati pa je devala svojo roko v zibko; in ni bil še teden dni star, ko jo je začel prijematati za prste in gledati proti njej. Ta zblizhanost se je brez prekinjanja nadaljevala in razvijala, in prepričan sem, da je pomagala položiti temelje osebnosti tega otroka, temelje tistega, čemur pravimo čustveni razvoj, in njegovi zmožnosti, da je zmožgel prenesti frustracije in pretrese, ki so prej ali pozneje prišli v njegovo življenje.

Med prvimi stiki so najbolj impresivni trenutki hranjenja, torej priložnosti, ko je otročiček razburjen. Lahko da ste razburjeni tudi vi, lahko da vaše prsi navdajajo občutja, ki vam kažejo, da je to razburjenje koristno – da vas pripravljajo na dojenje. Za otročička je sreča, če lahko vaše vznemirjenje doživlja kot nekaj samoumevnega, tako da lahko nemoteno streže svojim vzgibom in nujam. Kajti kakor jaz gledam na te reči, lahko otročička kar se da prestrašijo občutki, ki jih zazna ob nastopu vznemirjenosti. Ste sami kdaj na to pogledali na ta način?

Iz tega lahko vidite, da je otročička nujno poznati v dveh stanjih: ko je zadovoljen in bolj ali manj spokojen, in ko je vznemirjen. Najprej bo spokojen in bo prespal velik del časa, vendar pa ne vsega, in trenutki spokojne budnosti so prav dragoceni. Znano mi je, da se nekaterim otročičkom komaj kdaj posreči, da bi bili zadovoljni, tako da veliko jočejo in kažejo svojo stisko, celo po tistem, ko so podojeni, in da zlahka ne zaspijo. V takih primerih mati zelo težko vzpostavi stik, ki bi jo navdajal z zadovoljstvom. A sčasoma se bodo reči prejkone umirile in takrat bo čas tudi za neko mero zadovoljstva, in mogoče se priložnost za navezavo razmerja med dvema človekoma ponudi med kopeljo.

Eden od razlogov, zakaj morate svojega otročička spoznati tako v stanju zadovoljnosti kot v stanju vznemirjenosti, je dejstvo, da potrebuje vašo pomoč. Te pomoči mu ne morete nuditi, če ne veste, za kaj mu gre. Pomagati mu morate, da bo kos strašni spremembi, ko se spanje ali spokojna budnost sprevržeta v popoln napad požrešnosti. Lahko rečemo, da je prav to vaša prva materinska naloga, če ne štejemo rutinske nege, in zanjo je potrebno obilo spretnosti, ki jo lahko premore edinole otrokova mati, pa seveda tudi kaka dobra ženska, ki je posvojila otroka v prvih dneh po rojstvu.

Predvsem se otrok ne rodi z budilko okrog vratu, ki bi ji bila priložena navodila: podojiti vsake tri ure. Redni razmiki med hranjenjem lajšajo delo materi oziroma negovalki, in z otročičkovega gledišča se utegne prav zlahka izkazati, da so redni obroki še najboljši nadomestek za to, da mora sesati, kadarkoli se pojavi vzgib. Ni pa nujno, da si bo dojenček že od samega začetka *želel* rednih obrokov; po mojem pričakuje pravzaprav, da se bo dojka znašla pred njim, kadarkoli si jo bo zaželel, in bo spet izginila, kadar je ne bo želel. Tu pa tam bo morala kaka mati za kratek čas ponuditi svojo dojko »po cigansko«, preden bo vzpostavila strogo rutino, ki ji bo lajšala to opravilo. Vsekakor je dobro, da med seznanjanjem z otročičkom veste, kakšna so njegova začetna pričakovanja, pa četudi se odločite, da mu ne morete vselej ustreči. In pa, če ga boste poznali z obeh plati, boste odkrili, da tako gospodovalno naravo pokaže edinole, kadar je razburjen. V vmesnih presledkih pa je še kako vesel, ko na oni strani dojke ali stekleničke najde mamo, zadaj za mamo sobo, zunaj sobe pa ves svet. Čeprav se imate ogromno naučiti o svojem otročičku med časom hranjenja, pa boste videli, da se je o njem mogoče naučiti celo še več, kadar je v kopeli ali pa kadar leži v zibki ali kadar mu menjujete pleničko.

Če za vas skrbi bolniške sestra, potem se nadejam, da me bo razumela in da se ji ne bo zdelo, da se mešam v njen posel, če rečem, da ste na slabšem, če dobite svojega otročička v roke samo za čas hranjenja. Potrebni ste takšne pomoči in niste še dovolj krepki, da bi lahko sami zmogli prav vse v zvezi z otročičkom. Ampak če ne poznate svojega otročička, kakršen je, ko spi ali ko buden leži in ugiba, kaj se dogaja, potem boste zagotovo dobili dokaj čuden vtis o njem, ko vam ga bodo izročili samo toliko, da ga podojite. V tistem trenutku ga je namreč eno samo nezadovoljstvo – ni sicer dvoma, da je človeško bitje, vendar takšno, ki ima v sebi besneče leve in tigre. In skoraj zagotovo ga takšna čustva plašijo. Če vam nihče ni pojasnil vsega tega, se lahko zgodi, da bo strah tudi vas.

Če pa po drugi strani svojega otročička že poznate, ker ste ga lahko gledali, kako leži poleg vas, in ker ste mu dovolili, da se vam je igral v naročju in na vaših prsih, boste njegovo vznemirjenost videli v njenih dejanskih dimenzijah in jo boste prepoznali kot obliko ljubezni. Imeli boste možnost tudi razumeti, kaj se dogaja, ko bo odvrnil glavico in ne bo hotel piti, prav kot tisti konj, o katerem reklo pravi, da ga lahko odvedeš k pojilu, ne moreš ga pa prisiliti, da bi pil, ali pa ko vam bo v naročju zaspal, namesto da bi se potrudil in nasitil, ali ko se bo tako razburil, da ne bo več mogel narediti tega, kar naj bi počel. Gre kratko malo za to, da se boji svojih čustev, in v tem trenutku mu lahko vi pomagate bolj kot le kdo, s svojo veliko potrpežljivostjo in s tem, da mu dovolite igro, da mu dovolite, da se z usteci igra z bradavico, da jo morda tudi prijemlje v ročico; da mu dovoljujete vse tisto, kar bi utegnilo biti otročičku v užitek, dokler nazadnje le ne postane tako samozavesten, da si dovoli tveganje in začne sesati. Za vas to ne more biti

lahko, ker morate misliti tudi nase, vaše prsi so namreč bodisi prepolne ali pa bodo morale počakati na to, da se začno polniti, potem ko se otročiček nasesa. A če veste, kaj se dogaja, boste zmogli prebresti težavnejše trenutke in boste tako omogočili otročičku, da bo med hranjenjem vzpostavil z vami dober stik.

Sicer pa otročiček sploh ni tako prismojen. Če pomislite, da vse to razburjenje pomeni zanj izkušnjo, ki je nekaj takšnega, kot bi bilo za nas, če bi nas pahnili v levji brlog, potem pač ni nič čudnega, če se želi prepričati, ali ste zanesljiva oskrbovalka z mlekom, preden si bo dovolil in si postregel z vami. Če ga pri tem pustite na cedilu, se bo počutil, kakor da ga bodo požrle divje zveri. Dajte mu časa, da vas bo lahko odkrival, in sčasoma bosta oba začela ceniti pohlep, s katerim bo ljubil vaše prsi.

Po mojem je pomembno, da mlada mati *čimprej* občuti stik s svojim otročičkom, ker ji bo to zagotovilo, da je normalen (karkoli naj bi izraz pomenil). Kot sem že rekel, utegne biti pri vas tako, da ste preveč izčrpani, da bi se že kar prvi dan lahko začeli spoprijateljevati z otročičkom, prav pa bo, da veste, kako povsem naravno je, da si mati želi seznaniti se s svojim otročičkom že takoj po rojstvu. To pa ne samo zato, ker hrepeni po tem, da bi ga poznala, ampak tudi zato – in prav zato je ta zadeva tako pereča – ker so jo navdajale vse mogoče misli o tem, da bo rodila kakšno grozoto, kaj, kar še zdaleč ni tako popolno kot otročiček. Dvomim, da bi katera mati na začetku zares in do kraja zaupala v svojega otroka. Pri tem ima svojo vlogo tudi oče, kajti tudi njega v enaki meri kot trpinčijo dvomi, češ da morda ni zmožen spočeti zdravega, normalnega otroka. Potemtakem je nujno, da čimprej spoznata svojega otročička, ker ta blagovest prinaša olajšanje obema staršema.

Pozneje boste hoteli otročička spoznati iz ljubezni in ponosa. In potem ga boste nadrobno preučevali, zato da bi mu lahko nudili pomoč, ki bi jo potreboval, pomoč, ki mu jo lahko nudi samo, kdor ga res kar najbolje pozna, to se pravi vi, njegova mati.

Vse to pa pomeni, da je skrb za novorojenčka zaposlitev s polnim delovnim časom, ki jo lahko dobro opravlja samo ena oseba.